

Kroniek

J.W. van der Jagt

Studenten om de Dom

Op 8 oktober was er rond de Utrechtse Dom een opmerkelijke gebeurtenis. Zo'n honderdvijftig studenten vormden een levende ketting om te demonstreren hoe belangrijk de eenheid van christenen is. Het was ook bedoeld om het initiatief van de Nationale Synode te ondersteunen. Daarmee wilden de initiatiefnemers een ander geluid laten horen dan de kritische reacties die er uit reformatorische hoek op deze synode gekomen zijn. Ik ontleen deze informatie aan het *Nederlands Dagblad* van 24 september.

Ook in ons blad is kritisch op het synode-initiatief gereageerd. Ik moet zeggen dat het steuntje in de rug dat studenten eraan willen geven, die kritiek alleen maar bevestigt. Laten we even luisteren naar Maarten Vogelaar, een van de initiatiefnemers van de studentendemonstratie. Vogelaar kwam op het idee van deze eenheidsdemonstratie, want 'we moeten het niet zoeken in een gezamenlijke verklaring van kerkleiders of zoiets. Wij zijn van een andere generatie en die gaat voor beleving. Ik raakte overtuigd dat wij onze visie als studenten kunnen laten zien met een bijeenkomst waar wij de eenheid van de christenen vieren.'

Een oud verhaal

Het initiatief heeft voor Vogelaar dus te maken met het karakter van zijn generatie. Die gaat voor beleving. Daarin ziet hij zijn generatie tegenover die van de kerkleiders staan. Ik ben zo vrij hier vraagtekens bij te plaatsen.

Is het typisch iets van de huidige studentengeneratie om voor de beleving van de eenheid te gaan? Ik geloof daar niet zo veel van. Het was, om niet meer te noemen, toch echt een andere, eerdere generatie waarin bijvoorbeeld de leus over de 'oecumene van het hart' opgeld deed. Met name in het evangelische deel van de christelijke wereld heeft de beleving van de eenheid altijd al hogere ogen gegooid dan de eenheid die, volgens het Woord van God, in gehoorzaamheid aan de waarheid gevonden wordt. De initiatiefgroep komt met een oud verhaal, waarin beleving van eenheid geplaatst wordt tegenover of naast de gehoorzaamheid aan de waarheid van het evangelie.

Snijden in de leer

Dat wordt verder duidelijk wanneer we nog even naar Vogelaar luisteren. 'Hij hoopt op honderden aanwezigen. Het is prachtig om met christenen uit verschillende geloofstradities bij elkaar te zijn, vindt hij. Iedereen die belijdt dat Christus Heer is, hoort erbij. Om de lengte, breedte en diepte van het lichaam van Christus te kennen, zijn alle christenen nodig. Eenheid is in eigen vlees snijden en eigen voorkeuren opzij zetten.'

Het laatste wat Vogelaar zegt, is waar. Eenheid is in eigen vlees snijden en eigen voorkeuren opzij zetten. Dat kan voor veel zaken gelden die je als kerk en kerklid dierbaar zijn. Niet voor niets wordt het onderhouden van de eenheid van de kerk in artikel 28 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis getypeerd als het dienen van de broeders en het buigen van de hals onder het juk van Christus. Het heeft alles te maken met de navolging van Christus, die naar haar aard zelfverloochening is. Daarin heeft Vogelaar gelijk.

Maar geldt dit ook voor de leer over Christus? Is dat ook een eigen voorkeur die we opzij moeten zetten? Is de leer die Christus zelf verkondigde, ook zo'n voorkeur? Ik weet niet of Vogelaar dit zal beamen. Misschien wel niet. Maar hier ligt nu net wel het probleem.

Als hij stelt: 'iedereen die Christus als Heer belijdt hoort erbij', maakt het kennelijk niet uit hoe je Christus als Heer belijdt en wat deze Heer ons leert. Christus is Heer. Dat is waar. Hij zegt het zelf. Hij is Heer over mijn gevoelens en beleving, over mijn verstand en overwegingen. Hij is het ook over mijn relaties en gedrag. Net zo goed is Hij met zijn Woord Heer over mijn kerkelijke keuzes en eenheidsstreven. Erken je Hem als Heer, dan geef je je gewonnen aan zijn woorden, aan zijn leer. Deze Heer zegt ook: 'Er zullen talrijke valse profeten komen die velen zullen misleiden' (Mat. 24:11). Er bestaan rond deze Heer en zijn openbaring talrijke dwalingen. Waarom geeft Vogelaar niet aan wat zijn beleving van eenheid betekent voor dwaling die velen misleidt? Is het niet onbarmhartig dwaling te relativiseren met een concentratie op 'Jezus is Heer' terwijl de leer van deze Heer verloochend wordt? Dan maak je het beroep op Jezus als Heer leeg en loos, en is deze eenheidsbeleving niet anders dan flirten met de dwaling en snijden in de leer van het evangelie.

Ook dit is niet iets van de studentengeneratie van vandaag. De leus 'niet de leer maar de Heer' is al oud en heeft in veel opzichten de dwaling in de kaart gespeeld. De idee van eenheid door belijdenisreductie bestond al in de evangelische beweging van de negentiende eeuw. En die reductie, daar ligt nu ook ons bezwaar tegen de Nationale Synode evenals tegen dit studenteninitiatief. Op dat bezwaar gaat Vogelaar niet in.

Dan denk ik even terug aan het eerste citaat. Daarin stelde Vogelaar de beleving van zijn generatie tegenover 'een gezamenlijke verklaring van kerkleiders of zoiets'. Ik zou hem willen vragen: als je al zo negatief staat tegenover toekomstige nieuwe verklaringen van kerkleiders of zoiets, hoe sta je dan tegenover de reeds lang bestaande gezamenlijke verklaring van de kerken zelf, de belijdenis? Het lijkt dat Vogelaar de beleving van de eenheid ook tegenover die belijdenis zet. Het is niet de eenheid die de kerk blijkens haar confessie gevonden heeft. Is de beleving van het geloof dan niet de beleving van het geloof dat we belijden?

Intussen is er iets vreemds aan de hand. Geen gezamenlijke verklaring maar beleving, krijgen we te horen. Dat is een steuntje in de rug voor een zogenoemde Nationale Synode die naar buiten trad met, ja werkelijk, *een gezamenlijke verklaring*: haar Credotekst. Die willen de studenten steunen. Dan is de werkelijke tegenstelling bij Vogelaar niet die tussen beleving en verklaring, maar tussen een verklaring die aansluit bij zijn beleving en een verklaring die dat niet doet. Het gaat er dus gewoon om hoe je inhoudelijk de kerkelijke eenheid ziet. Daarover is de visie van Vogelaar een andere dan wat de gereformeerde belijdenis over de eenheid van de kerk, het onderscheiden van de kerk en het verschil tussen ware en valse kerk, zegt.

Afgesloten op 29 oktober 2010.